

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Бердянський машинобудівний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка»
(ВСП «БМФК НУ «Запорізька політехніка»)

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні педагогічної ради

від «24» 03 2026р.

протокол №

Уведено в дію наказом ВСП «БМФК
НУ «Запорізька політехніка»

«15» 03 2026р. № 05

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОЛІТИКУ ВИКОРИСТАННЯ
ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В
ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ
Відокремленого структурного підрозділу
«Бердянський машинобудівний фаховий коледж
Національного університету «Запорізька політехніка»

Запоріжжя 2026

Положення про політику використання штучного інтелекту в освітньому процесі Відокремленого структурного підрозділу «Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка»./Укл: Ольга КУЛЬБАШЕНКО, Зінаїда СКЛЯРЕНКО, Ірина ПАРАСОЧЕНКО, Андрій РАДЧЕНКО, Ігор ІВАНІСОВ. Запоріжжя 2026 р., 13 с.

Укладачі:

КУЛЬБАШЕНКО Ольга - в.о. директора, викладач вищої кваліфікаційної категорії, викладач-методист;

ПАРАСОЧЕНКО Ірина - заступник директора з навчально-виховної роботи, викладач вищої кваліфікаційної категорії;

СКЛЯРЕНКО Зінаїда - завідувачка навчально-методичного кабінету;

РАДЧЕНКО Андрій – завідувач відділення;

ІВАНІСОВ Ігор - викладач спеціальних дисциплін, викладач вищої кваліфікаційної категорії.

ЗМІСТ

- 1 Загальні положення
- 2 Глосарій
- 3 Принципи використання ШІ
- 4 Правила щодо застосування ШІ
- 5 Управління процесом дотримання академічної доброчесності при використанні ШІ та інструменти контролю
- 6 Контроль і відповідальність за недотримання політики використання ШІ
- 7 Прикінцеві положення

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про політику використання штучного інтелекту в освітньому процесі Відокремленого структурного підрозділу «Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (далі – Положення) визначає правові, організаційні та практичні засади впровадження й використання систем штучного інтелекту (далі – ШІ).

Наразі майже неможливо достовірно ідентифікувати роботи, створені генеративними моделями штучного інтелекту. Вони імітують людську мову, мають оригінальність та правильно створений програмний код. Проте існують маркери, які вказують на те, що результати були створені штучним інтелектом або за його допомогою. За цими маркерами викладач може виявити недоброчесне використання штучного інтелекту здобувачами при виконанні завдань.

1.2. Метою цього Положення про політику використання штучного інтелекту у Відокремленому структурному підрозділі «Бердянський машинобудівний фаховий коледж Національного університету «Запорізька політехніка» (далі – Коледж) є створення регламенту для етичного, прозорого та безпечного використання ШІ у навчальному процесі та адміністративних процесах.

1.3. Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу, включаючи викладачів, студентів і адміністративний персонал Коледжу

1.4. Політика використання штучного інтелекту (далі - Політика) в Коледжі визначає засади, принципи, правила використання технологій штучного інтелекту в освітній та науковій діяльності.

1.5. Політика використання ШІ в Коледжі розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» з урахуванням Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, Рекомендацій щодо відповідального впровадження та використання технологій ШІ в закладах вищої освіти Міністерства цифрової трансформації та Міністерства освіти і науки України, Рамкової конвенції Ради Європи про штучний інтелект, права людини, демократію та верховенство права, принципів Регламенту ЄС щодо штучного інтелекту (EU AI Act), Рекомендацій Організації економічного співробітництва і розвитку з питань штучного інтелекту (Organisation for Economic Cooperation and Development, Recommendation of the Council on Artificial Intelligence, OECD/LEGAL/0449) та актуальних міжнародних практик; Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності, Положення про атестацію здобувачів

освіти, Положення про контроль і оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Коледжі.

II. ГЛОСАРІЙ

Безпека та етика штучного інтелекту (AI Safety and Ethics) – сфера досліджень, що вивчає та розробляє принципи і стандарти для забезпечення безпеки та відповідального використання штучного інтелекту.

Велика мовна модель (Large language model) – клас мовних моделей, які використовують алгоритми глибокого навчання та навчаються на великих наборах даних, що можуть містити не тільки текст, а й інші модальності (зображення, аудіо тощо).

Генеративний штучний інтелект (Generative Artificial Intelligence) – різновид ШІ, який застосовують для створення нового контенту, включно з аудіо, кодом, зображенням, текстом, відео тощо.

Грамотність у галузі ШІ (AI literacy) – знання, уміння та навички, які допомагають постачальникам, розробникам, користувачам й особам, що зазнають впливу системи ШІ, беручи до уваги їхні відповідні права та обов'язки, оцінити можливості, ризики й потенційну шкоду, яку може завдати система ШІ на будь-якому етапі життєвого циклу, та вжити заходів для її уникнення чи пом'якшення.

Запит (промпт) – вхідний текст, інструкція або завдання для системи ШІ, на які система має відреагувати шляхом генерування контенту.

Система ШІ (AI system) – комп'ютерна програма, яка спроектована для роботи з різними рівнями автономності та може проявляти адаптивність після розгортання, яка для різних цілей робить висновки на основі отриманих вхідних даних, як генерувати результати (зокрема, прогнози, контент, рекомендації або рішення), що можуть впливати на фізичне або віртуальне середовище.

Штучний інтелект (Artificial Intelligence) – **як галузь:** загальна назва сукупності інформаційних технологій, а саме: алгоритмів, методів, підходів, моделей та сервісів, що створюють та розвивають системи, здатні виконувати завдання, які зазвичай вимагають людського інтелекту. ШІ охоплює широкий спектр підходів, зокрема тих, що ґрунтуються на навчанні, логіці, пошуку та ймовірнісному міркуванні. ШІ містить такі напрями, як обробка природної мови, машинне навчання, комп'ютерний зір, робототехніка, експертні системи та інші підгалузі, спрямовані на імітацію та розширення можливостей людського мислення й ухвалення рішень; **як інструмент:** організована сукупність

інформаційних технологій, із застосуванням якої можна виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, отриманої або самостійно створеної під час роботи, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень, алгоритми роботи з інформацією та визначати способи досягнення поставлених завдань.

III. ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ІІІ

3.1. **Законність та етичність** – розроблення та використання систем штучного інтелекту лише за умови дотримання основоположних прав і свобод людини й громадянина, демократичних цінностей, моральних та етичних норм, а також забезпечення відповідних гарантій під час використання таких технологій.

3.2. **Прозорість та декларування** – відкритість щодо використання ІІІ у навчальних, наукових та адміністративних процесах (будь-яке використання ІІІ у створенні освітнього чи дослідницького продукту має бути зазначено автором відповідно до прийнятих в Коледжі правил).

3.3 **Академічна доброчесність** – деклароване використання ІІІ учасниками освітнього процесу при проведенні освітньої, наукової (творчої) діяльності без порушення етичних принципів та визначених в Коледжі правил.

3.4. **Безпека персональних даних** – дотримання норм захисту персональних та академічних даних, не допускається передача особистої або конфіденційної інформації у зовнішні системи ІІІ.

3.5. **Автономія та відповідальність** – право адміністрації та викладачів визначати допустимі межі використання ІІІ у академічному середовищі; усвідомлення користувачами особистої відповідальності за правомірність використання та достовірність результатів, отриманих із залученням ІІІ.

IV. ПРАВИЛА ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ ІІІ

4.1. У Коледжі ІІІ може використовуватись для підтримки викладацьких, навчальних, дослідницьких та адміністративних функцій.

4.2. Системи ІІІ мають бути стійкими та надійними, захищеними від збоїв та незаконного використання. Вони повинні бути безпечними, а також передбачати запобіжники проти незаконного використання, щоб не завдати шкоди або звести її до мінімуму. Системи ІІІ мають забезпечувати повагу до конфіденційності та захисту даних, передбачати належні механізми управління, а також забезпечують легітимний доступ до них.

4.3. Використання ШІ в освітньому процесі повинно супроводжуватися участю людини, щоб гарантувати обґрунтованість рішень і враховувати етичні аспекти, задля дотримання академічної доброчесності, уникнення дискримінації за віком, статтю, національністю чи іншими ознаками, а результати діяльності ШІ повинні бути переглянуті та відредаговані авторами, які несуть повну відповідальність за зміст контенту. Використовуючи системи ШІ, учасники освітнього процесу мають усвідомлювати, що вони взаємодіють із ШІ, а також мають бути належно поінформовані розробником про можливості та обмеження цієї системи.

4.4. Факти застосування генеративного ШІ мають бути відкрито визнані та належним чином задокументовані. Таке декларування допомагає підтримувати довіру та прозорість, а також забезпечує дотримання умов використання інструментів ШІ.

4.5. Використання ШІ в адміністративному управлінні.

4.5.1. Використання технологій ШІ в адміністративному управлінні Коледжу спрямоване на підвищення ефективності управлінських процесів, забезпечення прозорості прийняття рішень, удосконалення внутрішніх комунікацій та оптимізацію ресурсів.

4.5.2. Системи ШІ можуть застосовуватись для аналітичної підтримки, стратегічного планування, прогнозування освітніх і наукових показників; автоматизації адміністративних процедур (обробка документів, управління даними, моніторинг показників діяльності та ін.); покращення комунікацій між структурними підрозділами та учасниками освітнього процесу; підвищення якості прийняття управлінських рішень; удосконалення сервісів для здобувачів освіти та працівників (електронні кабінети, чат-боти, системи підтримки користувачів тощо).

4.6. Використання ШІ в освітньому процесі.

4.6.1. Використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі Коледжу розглядається як можливість вдосконалення академічної діяльності, персоналізації навчання, розвитку цифрової компетентності, гейміфікації освітнього процесу, наданні розширених можливостей учасникам освітнього процесу для досягнення поставлених цілей.

4.6.2. Педагогічні працівники можуть застосовувати ШІ для підготовки навчальних матеріалів, презентацій, тестів; створення індивідуальних освітніх навчальних траєкторій; аналітики успішності здобувачів освіти. Викладач несе відповідальність за достовірність, авторське право та етичність контенту, підготовленого з використанням ШІ.

Застосування технологій генеративного ШІ у навчальному процесі може стати стимулом для творчого мислення здобувачів, допомагаючи їм виявляти нові підходи до розв'язання проблем та розробляти інноваційні ідеї. З огляду на це рекомендовано вносити основні положення щодо використання систем ШІ в програму освітнього компонента та роз'яснювати здобувачам освіти основні правила використання ШІ під час вивчення відповідної дисципліни.

Педагогічний працівник, орієнтуючись на право академічної свободи, може визначати допустимі межі використання ШІ у своїй навчальній діяльності за трьома позиціями.

Позиція 1 - заборона використання генеративного ШІ.

Завдання виконується повністю без використання ШІ. Цей рівень передбачає, що студенти покладаються суто на свої знання, розуміння та навички. ШІ не можна використовувати на жодному етапі виконання завдання.

Позиція 2 - обмежене використання генеративного ШІ.

Дозвіл використання інструментів ШІ для перевірки граматики та орфографії, покращення ясності чи якості роботи студента. Результати діяльності ШІ повинні бути переглянуті та відредаговані автором, який несе повну відповідальність за зміст контенту. У фінальній роботі не допускається використання контенту, створеного ШІ.

Дозвіл використання інструментів ШІ для створення ідей, структурування та генерування пропозицій для покращення роботи. Результати діяльності ШІ повинні бути переглянуті та відредаговані автором, який несе повну відповідальність за зміст контенту. У фінальній роботі не допускається використання контенту, створеного ШІ.

Дозвіл використання інструментів ШІ для виконання певних елементів завдання, з обов'язковим наданням власної позиції або коментарів до створеного ШІ контенту. Цей рівень вимагає критичного осмислення контенту, створеного ШІ, та оцінки його якості. ШІ буде використовуватися для виконання конкретних завдань, і будь-який контент, створений ШІ, повинен бути процитований.

Дозвіл використання інструментів ШІ для певних аспектів завдань за умови чіткого зазначення, як і де його використано. Дотримання встановлених вимог щодо цитування та посилання на використані інструменти ШІ.

Позиція 3 - повний дозвіл на використання генеративного ШІ.

Дозвіл вільно використовувати генеративний ШІ для виконання завдань, що підлягають оцінюванню, за умови дотримання академічної доброчесності. Результати діяльності ШІ повинні бути переглянуті та відредаговані автором,

який несе повну відповідальність за зміст контенту. Вимога чіткого зазначення використання ШІ та дотримання вимог щодо цитування.

Обов'язкове використання ШІ для виконання завдання задля усвідомленої співпраці із ШІ та сприяння творчості. ШІ необхідно використовувати протягом усього завдання. Вимога чіткого зазначення використання ШІ.

Рекомендовано замінити традиційні види контролю на більш ефективні, спрямовані не на відтворення конкретних знань, а на перевірку вмій критично мислити, аналізувати. Педагогічним працівникам варто демонструвати недоліки ШІ з метою акцентування власних здібностей здобувачів до творчого письма та критичного мислення.

4.6.3. Здобувачі освіти можуть застосовувати ШІ для пошуку, аналізу, узагальнення інформації; роботи з матеріалами іноземною мовою; вивчення іноземних мов; створення презентацій та інших творчих завдань; перегляду своїх ідей, їх переформулювання для поліпшення структури та їх чіткого, більш конкретного висловлювання; отримання підказок та пояснень щодо виконання складних завдань або концепцій; генерації тестових завдань для підготовки до іспитів; організації самостійного навчання, розвитку навичок письма, вдосконалення стилю висловлювання та розширення лексичного запасу; аналізу помилок під час виконання тестів і надання персоналізованих рекомендацій щодо їх виправлення; генерації нових гіпотез; автоматичного створення конспектів лекцій та інших навчальних матеріалів, що дає змогу зосередитися на розумінні основних ідей за умови перегляду та редагування автором результатів діяльності ШІ та повної відповідальності автора за зміст контенту.

Здобувачі освіти мають усвідомлювати, що надмірне покладання на моделі генеративного ШІ може позбавити їх можливості розвинути власні навички, необхідні для розв'язання професійних задач та комунікативних здібностей.

4.7. Заборони і застереження.

Незадеклароване використання ШІ учасниками освітнього процесу або його використання із порушенням встановлених Коледжем правил розглядається як порушення принципів академічної доброчесності. Наприклад, генерація академічних текстів (реферати, тези, дипломні роботи) за допомогою ШІ без викладення власних ідей та відповідного зазначення меж використання інструментів ШІ; використання ШІ для уникнення плагіату (перифразування наявного контенту без належного вказання джерел), фабрикації, фальсифікації даних і результатів досліджень та інші свідомі прояви порушень академічної доброчесності; передавання особистих або персональних даних у відкриті ШІ-

сервіси без дозволу; подання робіт, автоматично згенерованих ШІ, як власних без окремого декларування; переопрацювання ШІ власної статті автора з метою повторного видання як нової статті.

V. УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ШІ ТА ІНСТРУМЕНТИ КОНТРОЛЮ

5.1. Дотримання академічної доброчесності під час використання технологій штучного інтелекту в освітній та управлінській діяльності Коледжу забезпечується на всіх рівнях.

5.2. Загальне керівництво процесом дотримання академічної доброчесності під час використання технологій ШІ здійснює заступник директора з навчально-виховної роботи.

5.3. На рівні спеціальностей за дотримання принципів академічної доброчесності при застосуванні ШІ відповідальність несуть голови ЦК, а під час навчального процесу – викладачі, які забезпечують реалізацію освітніх компонентів.

5.4. Органи студентського самоврядування беруть участь у популяризації принципів доброчесного застосування ШІ, сприяють формуванню культури його етичного використання серед здобувачів освіти.

5.5. Коледж підтримує навчання, формування компетентностей та розвиток культури доброчесного використання ШІ через курси, тренінги та інформаційні заходи.

5.6. Інструменти контролю за дотриманням академічної доброчесності в освітній діяльності Коледжу можуть передбачати використання спеціалізованого програмного забезпечення для перевірки кваліфікаційних та інших навчальних робіт здобувачів освіти, результатів навчально-методичної роботи учасників освітньої діяльності на наявність тексту, згенерованого ШІ.

5.7. Реагування на випадки недоброчесного або неправомірного використання ШІ здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у ВСП «БМФК НУ «Запорізька політехніка» та чинного законодавства.

VI. КОНТРОЛЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕДОТРИМАННЯ ПОЛІТИКИ ВИКОРИСТАННЯ ШІ

6.1. У Коледжі реалізується процедура декларування робіт із використанням ШІ: усі роботи (курсові, кваліфікаційні роботи, наукові статті, практичні завдання),

у створенні або суттєвому редагуванні яких боали участь інструменти ІІІ, мають супроводжуватися декларацією використання ІІІ. (Додаток А)

6.2. Порушення Політики щодо використання ІІІ розглядається як порушення академічної доброчесності.

6.3. Усі випадки порушення Політики розглядаються у межах процедур, визначених Положенням про академічну доброчесність учасників освітнього процесу у ВСП «БМФК НУ «Запорізька політехніка» та чинного законодавства.

VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Політика набирає чинності з моменту схвалення її членами педагогічної ради та введення у дію наказом директора.

7.2. Усі учасники освітнього процесу та адміністративний корпус Коледжу повинні знати принципи і норми Політики, дотримуватися їх. Незнання цих норм не може слугувати виправданням щодо порушення встановлених правил та норм.

7.3. Політика переглядається щонайменше раз на два роки або після суттєвих змін у законодавстві чи технологічному середовищі ІІІ.

7.4. Зміни і доповнення до Положення в частині відповідальності здобувачів освіти потребують погодження з органом студентського самоврядування.

Форма декларації використання ШІ

Назва дисципліни _____

Тип роботи: (курсова робота/кваліфікаційна робота/практичне завдання)

ПІБ здобувача освіти: _____

Група: _____

Дата подання: _____

№	Назва/тип інструмента ШІ/версія	Мета використання	Короткий опис промптів/запитів	Частина роботи, створена/оброблена ШІ	Власний внесок здобувача
1.					

Підтверджую достовірність поданої інформації:

Підпис здобувача _____ Дата _____